

Doi

Franklin H. Wheeler se număra printre pușinii care înotau împotriva curentului. O făcea cu o încetineală reverențioasă și cu ceea ce spera că era demnitate, croindu-și drum, cu pași târșiți, prin pasajul lateral, spre ușa ce ducea în culise, spunând „Mă scuzați... mă scuzați“, dând din cap și zâmbind spre câteva fețe cunoscute, cu o mână ținută în buzunar pentru a-și ascunde și usca încheieturile degetelor, supte și mușcate pe parcursul piesei.

Arăta îngrijit și solid, un pic mai tânăr de treizeci de ani, cu păr negru tuns scurt și genul acela de figură arătoasă, dar fără nimic ieșit din comun, pe care un fotograf din domeniul publicitar ar fi putut-o folosi pentru a portretiza consumatorul exigent de marfă bună, dar ieftină (De Ce Să Plătești Mai Mult?). Dar, în ciuda lipsei de distincție a trăsăturilor, fața lui dovedea o mobilitate neobișnuită — era capabilă să sugereze câte o personalitate complet diferită la fiecare schimbare de expresie. Când zâmbea, părea un bărbat ce știa perfect că eșecul unei piese de amatori nu era un lucru pentru care să-ți faci griji, un bărbat de treabă, cu capul pe umeri, care ar fi putut spune exact cuvintele de alinare potrivite pentru soția aflată în culise; în pauzele dintre zâmbete, însă, când își făcea loc cu umărul prin mulțime și puteai să-i observi

lucirea uimită și febrilă din ochi, părea un om care ar fi avut el însuși nevoie de alinare.

Necazul era că după-amiază, în oraș, stând amorțit la ceea ce-i plăcea să numească „cea mai plicticoasă slujbă din câte ți-ai putea imagina”, își adunase puterile pentru o proiecție mentală a scenelor ce urmau să se desfășoare în seara asta: el grăbindu-se spre casă și aruncându-și în sus copiii care râdeau; el ducând-o cu mașina la liceu, tensionată și fierbinte, strângându-i mâna într-a lui („Doar dacă n-aș fi așa de *nervoasă*, Frank!“); tot el, stând ca vrăjit de mândrie și ridicându-se apoi pentru a se alătura tunătoarelor ovații de la căderea cortinei; el, strălucind și-n plină agitație, făcându-și loc cu greu prin mulțimea care jubila în spatele scenei pentru a obține primul ei sărut înlăcrimat („A fost bine, dragule? Chiar a fost bine?“); apoi ei amândoi, oprindu-se să bea ceva împreună cu admiratorii, Shep și Milly Campbell, ținându-se de mână pe sub masă în vreme ce despicau firul în patru. Nicăieri în planurile acestea nu prevăzuse el apăsarea și șocul realității; nimic nu-l prevenise că ar fi putut fi copleșit de viziunea puternică, strălucitoare a unei fete pe care n-o mai văzuse de ani întregi, o fată care putea, cu un simplu gest sau privire, să-i facă gâtlejul să usture de dorință („Nu ți-ar plăcea să fii iubit de mine?“), și care, chiar în fața ochilor lui, să se dizolve și să se preschimbe în creatura nefericită și lipsită de gingășie a cărei existență încerca s-o respingă în fiecare zi a vieții sale, dar pe care-o cunoștea la fel de bine și de dureros cum se cunoștea pe el însuși, o femeie diminuată, fără viață, ai cărei ochi fulgerau cu reproș, al cărei zâmbet fals din culise era la fel de dizgrațios ca usturimea pe care-o simțea în picioare, ca lenjeria umedă și alunecoasă pe care-o purta, ca mirosul său propriu, acrit.

La ușă se opri pentru a-și scoate și a-și cerceta mâna plină de pete roz, aproape așteptându-se s-o găsească transformată într-un terci de sânge și zgârciuri. Apoi, îndreptându-și pardesiul, pătrunse pe ușă și urcă treptele până într-o încăpere înaltă și prăfuită, umplută de lumina intensă și dură și de umbrele întunecate aruncate de becurile fără abajur, unde cei din Laurel Players, cu obraji înroșiți de cosmetice, vorbeau cu palizii lor vizitatori răspândiți prin cameră în grupuri nervoase de doi și de trei, ce păstrau distanță mare între ele. Ea nu era.

— Nu, acuma serios, spunea cineva. M-ai auzit sau nu?

Și altcineva:

— Ei, la naiba, ne-am distrat pe cinste oricum.

Regizorul, într-un grup puțin numeros de prieteni de la New York, trăgea cu lăcomie dintr-o țigară și clătina din cap. Shep Campbell, îmbrobonat de sudoare, cu automatul Tommy încă în mână, dar evident el însuși din nou, stătea lângă frânghia cortinei, cu brațul liber petrecut pe după umerii soției sale micuțe și tulburate, și-și arătau amândoi hotărârea de a râde în hohote de toată afacerea.

— *Frank?*

Milly Campbell îi făcuse cu mâna și se ridicase în vârful picioarelor ca să-i strige numele printre palmele făcute căuș, ca și cum ar fi vrut să pretindă că acolo se afla o mulțime mai numeroasă și mai gălăgioasă decât era de fapt.

— Frank! Ne vedem mai încolo, și cu April, OK? La un pahar?

— În regulă! strigă el drept răspuns. În două minute!

Și-i făcu din ochi lui Shep, înclinând bărbia, când acesta înălță automatul într-un salut comic.

Descoperi, după colț, un gangster mărunț ce vorbea cu o față durdulie care provocase o discontinuitate de treizeci de secunde în primul act ratându-și intrarea, evident plânsă, dar care acum se bătea amuzată cu degetul în tâmplă, zicând „Dumnezeule! Aș fi fost în stare să mă *omor!*”, în vreme ce gangsterul, ștergându-și cu mâini tremurânde smacul unsuros de pe buze, spuse :

— Nu, dar vreau să zic că a fost o distracție totală, înțelegi ce vreau să spun? Asta-i chestia importantă, într-o fază ca asta.

— Mă scuzați, spuse Frank, strecurându-se pe lângă ei către ușa cabinei de machiaj pe care soția lui o împărțea cu alte câteva femei. Bătu și așteptă, și când i se păru că o auzise zicând „intră”, deschise șovăitor ușa și aruncă o privire înauntru.

Era singură acolo, stând cu spatele foarte drept în fața oglinzii și îndepărtându-și machiajul. Ochii îi erau încă roșii și clipeau des, dar îi oferii totuși o copie în miniatură a zâmbetului ei de scenă înainte de a-și întoarce iar capul spre oglindă.

— Bună, zise. Ești gata de plecare?

El închise ușa și-o porni spre ea cu colțurile gurii întinse într-o expresie în care, spera, se citea dragoste, umor și înțelegere; plănuise să se aplece spre ea, s-o sărute și să-i zică „Știi ce, ai fost minunată”. Dar o tresărire aproape imperceptibilă a umerilor îi spuse că nu voia să fie atinsă, ceea ce-l făcu nesigur în privința a ce avea să facă cu mâinile, și atunci îi veni în minte că „Ai fost minunată” ar fi putut să fie tocmai cel mai nepotrivit lucru de spus — condescendent, sau cel puțin naiv și sentimental, și în plus cu mult prea serios.

— Ei, zise în loc de asta, n-a fost tocmai un triumf sau ceva, nu?

Și-și înfipse cu un aer încrezător o țigară între buze, apoi o aprinse cu o zvâcnire a brichetei Zippo.

— Cred că nu, spuse ea. Sunt gata într-un minut.

— Nu, e-n regulă, nu te grăbi.

Își băgă în buzunare ambele mâini și-și încârligă în pantofi degetele obosite, privind înspre ele. Era mai bine, oare, să fi zis „Ai fost minunată”? Aproape orice, i se părea acum, ar fi fost mai nimerit decât ce spusese. Dar n-avea decât să se gândească mai târziu la replici mai bune; acum, tot ce putea face era să stea așa și să se gândească la bourbonul dublu pe care avea să-l bea când urmau să se oprească, pe drumul spre casă, cu Campbellii. Se privi în oglindă, încleștându-și falca și întorcându-și capul puțin într-o parte ca să capete o expresie mai agilă, mai hotărâtă, fața pe care și-o construia în oglindă de când era copil și pe care niciun fotograf nu reușise vreodată s-o prindă, până ce, tresărind, descoperi că ea îl privește. Ochii ei se aflau acolo, în oglindă, încercându-și privirea peste a lui timp de o clipă stânjenitoare, înainte să și-i coboare și să și-i fixeze pe nasturele din mijloc al hainei lui.

— Auzi, rosti ea. Îmi faci un serviciu? Chestia e că... părea că are nevoie de toată acea fragilă tărie a spatelui ca să-și împiedice vocea să-i tremure — chestia e că Milly și Shep voiau să ieșim cu ei după. Vrei te rog să le spui că nu putem? Că-i din cauza bonei, sau altceva?

El se depărtă și rămase înțepenit și gheboșat, cu mâinile în buzunare, ca un avocat pledant care se gândește la o situație etică delicată.

— Păi, zise, chestia e că deja le-am spus că putem. Numai ce i-am văzut acolo și le-am spus c-o să mergem.

— A, atunci poți, dacă nu te superi, să te duci iarăși și să le zici că te-ai înșelat? Ar trebui să fie destul de simplu.

— Uite ce, zise el. Nu-ncepe iar. Faza e că m-am gândit c-o să fie distractiv, asta-i tot. Plus că o să pară cam bădărănesc, nu? Nu-i așa?

— Adică n-o s-o faci.

Închise ochii.

— Bine, o fac eu, atunci. Mersi mult.

Fața ei din oglindă, goală și lucind de la crema rece, părea să aibă patruzeci de ani și era trasă, gata parcă să înfrunte o durere fizică.

— Stai un pic, îi spuse el. Ia-o ușor, da? N-am spus asta. Am spus doar c-or să creadă că sunt al naibii de mojiç. Și-așa o să fie. N-am ce face.

— În regulă. Du-te cu ei, dacă vrei, și dă-mi cheile de la mașină.

— Of, pentru numele lui Dumnezeu, nu-ncepe iar cu cheile de la mașină. De ce trebuie tot timpul să...

— Uite, Frank.

Ochii ei rămâneau închiși.

— N-am de gând să ies cu oamenii ăia. Se întâmplă că nu mă simt foarte bine, și am...

— OK. OK. Îmi pare rău. Le spun. Mă întorc imediat. Îmi pare rău.

Dușumeaua se clătină sub picioarele lui precum puntea unui vas în mișcare pe când o apucă înapoi spre spatele scenei, unde un bărbat făcea fotografii cu un aparat miniatural cu bliț („Stai așa — e bine. E bine.”) iar actorul care-l jucase pe tatăl Gabriellei îi spunea fetei durdulii, care părea din nou gata să plângă, că singurul lucru ce trebuia făcut era să-și șteargă din minte întreaga afacere.

— Sunteți gata? întrebă Shep Campbell.

— Păi, zise Frank, de fapt mă tem c-o să trebuiască s-o lăsăm baltă. April i-a promis bonei că o să ajungem de vreme acasă, vezi tu, și chiar trebuie să...

Fețele lor se lungiră, arătându-se jignite și dezamăgite. Milly își prinse o parte a buzei de jos între dinți, apoi îi dădu drumul încetișor.

— Fir-ar, zise. Cred că April se simte groaznic cu toată povestea asta, așa-i? Biata de ea.

— Nu, nu, e OK, le spuse el. Serios, nu-i așa. E OK. E doar chestia cu bona, știi...

Era prima minciună de acest fel în doi ani câți număra prietenia lor, și-i făcu pe toți trei să se uite în pământ câtă vreme se străduiră s-o dregă printr-un ritual format din zâmbete și saluturi de despărțire; dar nu mai era nimic de făcut.

Ea îl aștepta în cabina de machiaj, pregătită să arate o figură vioaie de circumstanță oricărui membru al trupei Laurel Players pe care l-ar fi putut întâlni în drumul spre ieșire, dar reușiră să-i evite pe toți. Îl conduse printr-o ușă laterală care dădea într-un coridor de școală gol, cu ecouri, lung de patruzeci de metri, prin care merseră fără să se atingă, pășind prin ovalurile făcute de lumina lunii la picioarele lor, pe podeaua de marmură.

Mirosul școlii în întuneric, de creioane, mere și lipici, îi aduse în priviri o dulce și nostalgică durere și iată că avea din nou paisprezece ani, și era în anul în care locuise în Chester, Pennsylvania — nu, în Englewood, New Jersey — și-și petrecuse tot timpul liber plănuiind cum să ia trenuri ca să ajungă pe Coasta de Vest. Trasase câteva rute alternative pe harta feroviară, repetase de multe ori cum avea să se poarte (politicos, dar gata să se bată cu pumnii la nevoie) prin jungla de vagabonzi ce i se

întindea înainte și-și alesese toate piesele din garderobă din vitrina unei prăvălii Army and Navy: jachetă și jeansi Levi's, o cămașă kaki în stil militar, cu găici pentru epoleți, bocanci înalți cu ținte de metal la vârfuri și călcâie. O pălărie veche de pâslă a tatălui său, ce putea fi făcută să-i vină cu o mână de ziare îndesată în căptușeală, urma să dea costumației nota potrivită de sărăcie decentă, iar orice altceva i-ar fi încăput în rucsacul lui de Cercetaș, strâns cu frânghie la gură și întărit artistic cu bandă adezivă, ca emblema Cercetașilor să nu se vadă. Cel mai bun lucru în privința planului era secretizarea lui absolută, până într-o zi, pe culoarul școlii, când îi ceruse impulsiv unui grăsan pe nume Krebs, lucrul cel mai apropiat de un prieten pe care-l avea anul acela, să meargă cu el. Krebs rămăsese mut de uimire — „Cu un *marfar*, adică?” — și începuse îndată să râdă zgomotos. „Mă termini, nu alta, Wheeler. Cât de departe crezi c-o să ajungi *tu* cu un tren de marfă? Și de unde-ți vin, apropo, ideile astea aiurea? Din filme sau de unde? Vrei să-ți spun ceva, Wheeler? Vrei să știi de ce toată lumea crede că ești un neisprăvit? Fiindcă ești un neisprăvit, de aia”.

Străbătând aceleași mirosuri și privind silueta palidă a lui April mergând pe lângă el, își lăsă tot mai pronunțata nostalgie s-o cuprindă și pe ea, și tristețea copilăriei ei. Nu era în stare s-o facă prea adesea, fiindcă cele mai multe dintre amintirile ei erau povestite plat și dificil de stors emoțional („Am știut tot timpul că nimănui nu-i pasă de mine și tot timpul le-am transmis celorlalți că știu”), însă mirosul școlii îl făcu să se gândească la un moment anume de care-i povestise ea, o dimineață în Rye Country Day, când un flux menstrual de o neobișnuită bruschețe și cantitate o luase prin surprindere în mijlocul unei ore de clasă. „La început am rămas așezată acolo”,

ii spusese. „A fost o prostie; iar după aceea a fost prea târziu”. Și se gândi la cum trebuie să se fi furișat ea din bancă și să fi dat buzna afară din încăpere, cu o pată roșie de mărimea unei frunze de arțar pe spatele fustei de in, în vreme ce treizeci de băieți și fete o priveau cu uimire tâmpă, cum trebuie să fi alergat pe coridor într-o tăcere ca de coșmar, pe lângă ușile altor clase pline de murmur, scăpând pe jos cărți, ridicându-le și iarăși fugind, lăsând o dâră lungă, vizibilă de sânge să stropască podeaua, cum fugise la cabinetul medical și se temuse să intre, cum apoi alergase până la capătul altui coridor până la ieșirea de incendiu, unde-și scosese jacheta și și-o legase în jurul taliei, pe umeri; cum, după aceea, auzind sau părându-i-se că aude pași apropiindu-se, străbătuse la iuțea peluza înșorită de-afară și o apucase spre casă, pășind măsurat și cu capul sus, pentru ca oricine s-ar fi întâmplat să-i arunce o privire de la oricare dintre cele o sută de ferestre să creadă că se duce la o treabă absolut normală legată de școală și că-și poartă jacheta într-un mod absolut normal.

Fața trebuie să-i fi arătat aproape exact ca acum, când deschiseră această nouă ieșire de incendiu și pășiră prin această altă curte a școlii aflată nu departe de Rye, iar felul ei de-a merge trebuie să fi fost și el similar.

Sperase că avea să stea aproape de el în mașină — voia s-o cuprindă pe după umeri în vreme ce conducea —, dar ea se făcu mică și se lipi de portiera din partea ei, întorcându-se să privească luminile și umbrele mișcătoare de pe drum. Ochii lui Frank, prin urmare, prinseră să se rotunjească și gura să-i capete o expresie severă în vreme ce învârtea volanul și schimba vitezele, până când, într-un final, umezindu-și buzele, se gândi la ceva de spus.

— Știi ce? Ai fost singura persoană din toată piesa. Nu glumesc, April. Serios.

— Bine, spuse ea. Mulțumesc.

— Doar că n-ar fi trebuit să te lăsăm să te bagi în blestemăția asta.

Cu mâna liberă își desfăcu gulerul ca să-și răcoască gâtul și ca să-și găsească alinare în senzația sofisticată, pentru adulți, a cravatei de mătase și a cămășii Oxford.

— Aș vrea numai să pun mâna pe ăla, cum îl cheamă. Pe regizorul ăla.

— N-a fost vina lui.

— Pe toată gașca, atunci. Dumnezeu știe c-au fost mizerabili. Toată chestia e că ar fi trebuit să-mi dau seama de la început. *Eu* ar fi trebuit să știu cu ce am de-a face, asta-i toată povestea. N-ai fi intrat niciodată în afurisitul ăsta de grup dacă nu te-am fi convins eu și soții Campbell să te bagi. Mai ții minte când am auzit prima dată de el? Și tu ai spus că or să fie, probabil, o grămadă de idioți? Ei bine, ar fi trebuit să te ascult, atâta tot.

— Bine. Am putea, cumva, să nu mai vorbim despre asta chiar acum?

— Sigur că da. Încercă s-o bată ușor pe coapsă, dar n-o ajunsese peste lățimea scaunului. Sigur că da. Doar că nu vreau să te simți tu rău, atâta tot.

Cu o siguranță grațioasă, fluidă, viră de pe drumul secundar, plin de hopuri, pe întinderea dură și netedă a Șoselei Doisprezece, simțind că atitudinea îi era, în sfârșit, cea potrivită. O pală de vânt înviorător îi ciufuli părul și-i răcori mintea, iar el începu să vadă acel fiasco al trupei Laurel Players în adevărata lui lumină. Nu merita, pur și simplu, să te simți rău din cauza asta. Oamenii inteligenți, care gândeau, puteau trece peste asta cu

ușurință, la fel cum treceau peste lipsa de sens completă a slujbelor lor anoste și peste absurdul mortal al caselor lor plicticoase din suburbii. Circumstanțe economice te puteau forța să trăiești în asemenea mediu, dar important era să te menții necontaminat. Lucrul important, mereu, era să-ți aduci aminte cine erai.

Și acum, așa cum făcea adesea când se străduia să-și amintească cine era, mintea îi zbură la primii ani de după război și la cvartalul dărâmat, de pe Bethune Street, în partea aceea de New York unde liniștita parte vestică din Village se topea printre tăcutele depozite de pe malul apei, unde briza sărată a serii și brațele adânci, întunecate ale râului înmiresmau aerul cu promisiuni de călătorii. Când avea doar puțin peste douăzeci de ani, purtând cu mândrie numele de „veteran“ și „intelectual“, la fel de curajos cum își purta și jacheta îmbătrânită de tweed și cămășile kaki spălăcite, avusese în posesie una dintre cele trei chei ale unei garsoniere de pe stradă. Celelalte, ca și dreptul de a „folosi locul“ la două din trei săptămâni, erau deținute de doi colegi de la Columbia College, care plăteau fiecare câte o treime din chiria de douăzeci și șapte de dolari. Cei doi, un fost pilot și un fost infanterist marin, erau mai în vârstă și mai relaxați în privința celor lumești decât Frank — păreau în stare să facă rost de neșfârșite plutoane de fete cu care să folosească locul —, dar nu dură mult până ce Frank, spre propria-i uimire, începu să-i ajungă din urmă; fusese o vreme minunată a ajunsului din urmă în multe privințe, a construirii șovăielnice a încrederii în sine. Desenatorul solitar de trasee feroviare nu sărise niciodată într-un vagon de marfar, dar era din ce în ce mai puțin probabil ca cineva precum Krebs să-l mai numească neisprăvit. Armata îl încorporase la optsprezece ani, îl aruncase în ultima ofensivă de

primăvară a războiului din Germania și-i oferise un tur confuz, dar dătător de senzații tari al Europei, înainte să-l lase la vatră, și de atunci viața îl întărise din ce în ce mai mult. Părți separate ale caracterului său — chiar acele trăsături ce-l făcuseră să viseze, singuratic, printre elevi și, mai târziu, printre soldați — toate acestea păreau, deodată, să se fi coagulat într-un întreg solid și atrăgător. Pentru prima dată în viață era admirat, și faptul că fetele chiar voiau să se culce cu el era doar cu puțin mai remarcabil decât cealaltă descoperire a sa — că bărbații, și încă unii inteligenți, voiau să stea de vorbă cu el. La școală, notele lui fuseseră arareori peste medie, dar nu era nimic mediocru în discuțiile de pahar, ce durau noaptea întreagă, care începuseră să aibă loc în jurul lui — discuții ce se terminau adesea cu un murmur aprobator, însoțit de ciocnirea semnificativă a tâmpiei cu degetul: „bătrânul Wheeler chiar le spune bine”. Tot ce i-ar fi trebuit, i se zicea, erau timpul și libertatea de a se găsi pe el însuși. I se preziseseră cariere variate, consensul fiind că avea să-și găsească ceva de făcut în „domeniul umanist”, dacă nu chiar în arte — avea să fie, oricum, ceva ce urma să necesite un devotament îndelungat și ferm — iar asta avea să implice rapida și permanenta retragere în Europa, pe care o descria adesea ca pe singura bucată de lume în care merita să trăiești. Frank însuși, mergând pe străzi la crăpat de ziuă după unele dintre discuțiile acelea, sau stând pe spate și cugetând, pe Bethune Street, în nopțile în care avea dreptul de folosință asupra locului, dar nicio fată cu care să-l folosească, n-avea aproape niciun dubiu în privința propriilor merite excepționale. Nu erau oare biografiile tuturor marilor oameni pline de aceleași șovăieli tinerești, de aceleași rebeliuni împotriva taților lor și a felului în care înțelegeau viața tații lor? Putea să fie

recunoscător chiar și pentru că nu avea o anume arie de interes: evitând scopurile precise, evitase limitările precise. Lumea, în momentul acela, putea să fie domeniul său de studiu.

Dar pe măsură ce anii de colegiu treceau, începuse să fie bântuit de numeroase depresii mărunte, care își sporiseră numărul în săptămânile după ce colegiul se terminase, când cei doi colegi începuseră să se folosească de cheile lor din ce în ce mai puțin, lăsându-l singur în apartamentul din Bethune Street, cu slujbe obscure ca să aibă ce mânca, în vreme ce încerca să-și clarifice situația. Îl zgândărea, mai ales, că niciuna dintre fetele pe care le cunoscuse până atunci nu-i dăduseră un sentiment de incontestabil triumf. Una fusese foarte drăguță, doar că avea glezne de o subțirime de neiertat, alta fusese inteligentă, cu toate că avea o tendință supărătoare de a-l dădăci, așa că trebuia să admită că niciuna nu fusese de prima clasă. Nici nu avea îndoieli în privința a ceea ce însemna de prima clasă, cu toate că nu se apropiase de nicio asemenea fată îndeajuns încât s-o ia de mână. Fuseseră două sau trei în diferitele licee unde făcuse școală, cu nasul pe sus și fără să aibă habar de existența lui, interesate cum erau de băieții de la colegiul din afara orașului; puținele pe care le întâlneau în timpul armatei fuseseră miniaturi pâlpaitoare, mișcându-se exploziv pe muzică de dans, dincolo de ferestrele depărtate, aurite, ale popotei ofițerilor și, cu toate că văzuse o mulțime de-atunci, la New York, mai mereu urcau și coborau din taxiuri urmate de prezențele sumbre și amenințătoare ale unor bărbați ce arătau de parcă n-ar fi fost băieți niciodată.

De ce să nu se mulțumească cu ce avea? Fiind el genul de bărbat ardent, pătat de nicotină, genul Jean-Paul Sartre, nu era logic să fie limitat la contacte cu femei ardente,

pătate de nicotină, genul Jean-Paul Sartre? Aceasta era însă vocea eșecului, așa că într-o noapte, energizat de patru înghițituri mari de whisky la o petrecere din Morningside Heights, ascultă de vocea victoriei.

— Am impresia că n-am reținut numele tău, îi spusese excepționalei fete de prima clasă al cărei păr strălucitor și picioare splendide îl făcuseră să străbată jumătate dintr-o încăpere plină cu străini. Ești Pamela?

— Nu, zise ea. Pamela e-acolo, uite-o. Eu sunt April. April Johnson.

Descoperi, în cinci minute, că putea s-o facă pe April Johnson să râdă, că putea nu doar să mențină îndreptată asupra lui, atentă, privirea celor doi ochi mari, cenușii, dar putea să-i și facă pupilele să zvâcnească și să se miște în mici arcuiri când îi vorbea, de parcă forma și textura feței sale ar fi fost obiecte ale unui deosebit interes.

— Cu ce te ocupi?

— Sunt hamal în port.

— Nu, serios.

— Chiar așa.

Și i-ar fi arătat și palmele ca să-i demonstreze, dacă nu s-ar fi temut că ea ar fi putut face diferența dintre bătă-turi și bășici. În ultimele săptămâni, sub îndrumarea unui prieten de la colegiu tare ca piatra, „băgase” la docuri în fiecare dimineață și se cocoșase sub greutatea lăzilor cu fructe.

— De luni, totuși, o să am o slujbă mai bună. Casier de noapte la o autoservire.

— Păi nu la așa ceva mă refeream. Ce te interesează într-adevăr, vreau să zic?

— Puișor... (și era încă îndeajuns de tânăr pentru ca îndrăzneala de-a spune „puișor” unei persoane pe care

de-abia o cunoscuse să-l facă să roșească) Puișor, dacă ar trebui să-ți răspund la asta, pun pariu că am muri amândoi de plictiseală în jumătate de oră.

Peste cinci minute, dansând, descoperi că adâncitura spatelui lui April Johnson se potrivea în mâna lui atât de armonios, de parcă pentru asta ar fi fost făcută; și la o săptămână, la venirea zorilor, ea se afla lungită și miraculos de goală lângă el, scăldată în geana albăstruie a începutului de zi, pe Bethune Street, plimbându-și arătătorul subțire peste fața lui, de la sprâncene până la bărbie, șoptind:

— E-adevărat, Frank. Vorbesc serios. Ești cel mai interesant om pe care l-am cunoscut vreodată.

— Fiindcă pur și simplu nu merită, spunea el acum, permițând acului sclipind albastru al vitezometrului să oscileze urcând spre o sută, pe ultimii kilometri de șosea. Aproape ajunseseră. Aveau să bea câteva pahare și poate ea urma să plângă un pic — avea să-i facă bine — după care aveau să rădă de toate astea, să se închidă în dormitor și să-și scoată hainele, apoi, în întuneric, sânii ei mici și dolofani aveau să se încline și să se clatine și să țintească înspre el, și nu era niciun motiv pentru care n-ar fi putut fi ca-n vremurile de altădată.

— E și-așa destul de rău, vreau să zic, să trebuiască să trăim printre asemenea afurisite de exemplare suburbane de doi bani — și-i includ aici și pe Campbelli, să fim sinceri — e suficient de rău că trebuie să trăim între oame-nii ăștia fără să ne lăsăm afectați de fiecare rahat cu ochi... Ce-ai zis?

Își mută iute privirea de la drum și tresări văzând, în licărul luminilor de bord, că ea își acoperea fața cu amândouă mâinile.

— Am zis *da*. Totul e în regulă, Frank. Ai putea, te rog, să te oprești din vorbit, până nu mă înnebunești de tot?

El încetini îndată și trase mașina pe o porțiune nisi-poasă din marginea drumului, oprind motorul și farurile. Apoi se aplecă peste scaun și încercă s-o ia în brațe.

— Nu, Frank, te rog, nu fă asta. Lasă-mă doar în pace, OK?

— Iubito, eu vreau doar să...

— Lasă-mă-n pace. Lasă-mă în pace!

El se retrase la loc în spatele volanului și aprinse farurile, însă mâinile îi refuzară să îndeplinească sarcina de a porni mașina. În loc de asta rămase așa un minut, ascultând cum sângele îi bubuie în timpane.

— Mi se pare cât se poate de clar, zise în cele din urmă, că se întâmplă o grămadă mare de rahat pe-aici. Pari să scoți, vreau să zic, o imitație destul de bună a lui Madame Bovary, și-aș vrea să lămuresc și eu un punct sau două. Numărul unu, nu-i vina mea că piesa a fost jalnică. Numărul doi, e clar ca bună-ziua că nu-i a mea vina fiindcă nu te-ai dovedit tu actriță, și cu cât treci mai repede peste drăcia *aia* de piesă lacrimogenă, cu atât mai bine o să ne fie tuturor. Numărul trei, nu mi se prea potrivește rolul de soț tembel, lipsit de sensibilitate, *à la* suburbii; ai tot încercat să-mi pui asta în cârcă de când ne-am mutat *aici* , și al naibii să fiu dacă o să suport. Numărul patru...

Ieșită din mașină, ea alerga în lumina farurilor, iute și grațioasă, un pic cam lată în șolduri. O secundă, cât sări din mașină și-o porni după ea, crezu că are de gând să se sinucidă — dar o văzu oprindu-se douăzeci de metri mai încolo, în tufele negricioase de pe marginea drumului, lângă un semnal luminos pe care scria TRECEREA OPRITĂ. Ajunse în spatele ei și rămase așa nesigur,

respirând greu, ținându-se la distanță. Nu plângea; stătea doar în picioare, cu spatele la el.

— Ce dracu', rosti Frank. Ce dracu' se-ntâmplă? Hai înapoi în mașină.

— Nu. Vin într-un minut. Lasă-mă să stau aici un pic, bine?

Brațele lui flutură și căzură; apoi, când zgomotul și luminile făcute de o mașină ce se apropia se făcură simțite în spatele lor, își băgă o mână în buzunar și-și luă o postură ca de conversație, de dragul aparențelor. Mașina îi depăși, luminând semnalul și forma tensionată a spatelui ei; apoi luminile de poziție se depărtară în grabă și zumzetul cauciucurilor se făcu un fâșâit slab în zare, care deveni apoi tăcere. În dreapta lor, într-o mlaștină neagră, vestitorii primăverii cântau tare, cu putere. Drept înainte, la vreo două sau trei sute de metri, pământul se înălța peste firele scăldate de lună ale stâlpilor telefonici pentru a forma Revolutionary Hill, pe al cărui pisc le făceau din ochi ferestrele largi, prietenoase, ale Agenției Imobiliare Dealul Revoluționarului; Campbellii ar fi putut fi foarte bine într-una dintre mașinile ale căror lumini se apropiau chiar acum din spatele lor.

— April?

Ea nu răspunse.

— Uite, făcu el. N-am putea să stăm în mașină și să vorbim? În loc să alergăm ca nebunii pe Șoseaua Doisprezece?

— Nu ți-am spus clar, zise ea, că nu prea țin cu tot dinadinsul să vorbim?

— OK, spuse el. OK. Isuse, April, încerc cât de mult pot să fiu drăguț cu chestia asta, dar...

— Ce frumos din partea ta, spuse ea. Ce nemaipomenit, ce fantastic de drăguț din partea ta.

— Ia *stai* un pic — își scoase mâna din buzunar și își îndreptă spatele, dar apoi și-o băgă la loc, fiindcă veneau alte mașini. Ascultă aici un minut. Încercă să înghită, dar gâtulejul îi era foarte uscat. Nu știu ce încerci să demonstrezi aici, spuse, și sincer nu cred că știi nici tu. Dar știu totuși un lucru. Știu al naibii de bine că nu merit așa ceva.

— Ești întotdeauna atât de minunat de hotărât, nu-i așa, rosti ea, când vine vorba de ce meriți și de ce nu!

Se strecură pe lângă el și păși înapoi spre mașină.

— Ei, *stai* un pic!

Se împletecea pe urma ei prin tufe. Alte automobile veneau acum, grăbite, din amândouă părțile, dar nu-i mai păsa.

— *Stai* un pic, la dracu'!

Își lăsa coapsele pe apărătoarea roții și-și încrucișă brațele într-o manifestare de resemnare vădită, în vreme ce el zvâcni din mână, împungând spre fața ei cu un deget.

— Ascultă aici. De data asta n-o să mai scapi răstălmăcind tot ce spun. De data *asta* afurisită *știu* că nu eu am greșit. Știi ce ești când faci așa?

— Doamne, ce bine ar fi fost dac-ai fi stat acasă în seara asta.

— Știi ce ești când faci așa? Ești bolnavă. Chiar cred asta.

— Și tu, știi ce ești? Ochii ei îl măsurară din creștet până-n tălpi. Ești dezgustător.

După care cearta scăpă de sub control. Făcu să le tremure spasmodic mâinile și picioarele, le boți fețele transformându-le în ipostaze ale urii, îi mână tot mai violent să-și scormonească adânc în punctele slabe, arătându-le căi viclene de a ocoli apărarea celuiilalt și ocazii imediate de a schimba tactica, de a eschiva și de a lovi iarăși. Cât durează să iei o gură de aer, își trimiseră

amintirile înapoi peste ani, să ridice arme din războaie de altădată, cu care smulseră cicatrici de pe vechile răni; o ținură tot așa, fără oprire.

— O, nu m-ai putut păcăli niciodată, Frank, nici măcar o dată. Toate maximele tale morale și toată „dragostea” și toată frica ta meschină de a spune lucrurilor pe nume — crezi că am *uitat* că m-ai lovit în obraz fiindcă am zis că n-o să te iert? O, am știut-o mereu. Trebuia musai să fiu conștiința și curajul tău — și sacul tău de box. Doar fiindcă m-ai prins în capcană, crezi că...

— *Tu în capcană! Tu în capcană! Isuse*, nu mă face să râd!

— Da, eu.

Își încleștă la rădăcina gâtului mâna făcută gheară.

— Eu, eu, eu. O, tu, săracul de tine, care te amăgești singur — *uită-te* la tine! *Uită-te* la tine și spune-mi dacă *oricât* te-ai chinui — își dădu pe spate capul, iar rânjetul dinților ei sclipi alb în razele lunii — *oricât* te-ai chinui să-ți imaginezi, te poți numi pe tine însuți bărbat!

El își repezi pumnul tremurător într-o lovitură laterală ce-i țintea capul, iar ea se lipi de capotă, zguduită de un fior neplăcut de frică; însă, în loc s-o lovească, el se de-părtă într-un simulacru de joc de picioare, ca al boxerilor, și-și coborî pumnul, cu toată puterea, peste acoperișul mașinii. Lovi mașina, în acest fel, de patru ori: *Bong! Bong! Bong! Bong!* — timp în care ea stătu nemișcată și privi. Când termină, melopeea ascuțită, lichidă, a braștelor era singurul sunet care se auzea pe kilometri întregi.

— Lua-te-ar naiba, spuse el, potolit. Lua-te-ar naiba, April.

— În regulă. Acum putem, te rog, să mergem acasă?

Cu guri uscate ca iasca, respirând greu, cu capetele învântejindu-se și cu membre muiate, se cuibăriră în mașină ca niște oameni foarte bătrâni și obosiți. El porni

motorul și-o apucă grijuliu pe la rondul de la poalele lui Revolutionary Hill și-n sus pe panta neagră și șerpuitoare de pe Revolutionary Road.

Pe aici veniseră, acum doi ani, în chip de pasageri ce încuviințau din cap cu cordialitate, în berlina doamnei Helen Givings, agentul imobiliar. La telefon, fusese politicoasă, dar reținută — atâția orășeni erau în stare să vină și s-o facă să-și piardă vremea propunându-i târguri imposibile —, însă din momentul în care coborâseră din tren, cum avea să-i spună soțului ei mai târziu, îi recunoscuse drept genul de cuplu care nu dă bătaie de cap, chiar și la locuințele ieftine. „Sunt *drăguți*”, îi spusese bărbatului ei. „Fata e *absolut* încântătoare, și cred că băiatul se ocupă cu ceva grozav în oraș — e foarte de treabă, un pic rezervat — și, pe cuvânt, e chiar o gură de aer proaspăt să ai de-a face cu genul ăsta de oameni”. Doamna Givings înțelesese pe dată că voiau ceva care să nu fie banal — un hambar reconstruit sau vreo stație veche de diligență, ori o bătrână dependență pentru musafiri —, ceva care să aibă un pic de șarm, și nu suporta să fie nevoită să le spună că blestematele alea de chestii pur și simplu nu mai erau de găsit.

— Acuma, evident că drumul până acolo nu-i cine știe ce, le explicase, mutându-și privirea, iute ca o pasăre, între drum și fețele lor mulțumite, atente, în vreme ce ieșea de pe Șoseaua Doisprezece. Mai mult, vedeți doar, sunt clădirile astea care arată a barăci — instalatori, tâmplari, tot felul de oameni de-ai locului. Și... *în sfârșit* — îndreptă revolverul țepăn al degetului prin parbriz ca un avertisment, provocând, la atingerea lor de volan, clinchetul și zdrăngănitul câtorva brațări de metal — *în sfârșit* duce în sus și face curba până la o zonă în construcție complet îngrozitoare, îi spune Revolutionary Hill

Estate — cu etaje separate, imense, toate zugrăvite pastelat de-ți dau amețeală și, pe deasupra, îngrozitor de scumpe, nu-mi dau seama de ce. Nu, dar locul pe care vreau să vi-l arăt n-are nicio legătură cu așa ceva. Unul dintre constructorii noștri locali a ridicat-o chiar după război, vedeți, înainte să se-nceapă cu celelalte clădiri groaznice. E-o căsuță tare dulce și simpatic amplasată. Simplă, fără zorzoane, peluze cum trebuie, minunată pentru copii. E chiar după următoarea curbă și vedeți, nu, că drumul e mai *drăguț* pe aici? Acum o s-o vedeți — acolo. Acea mică și albă. Drăgălașă, nu? Cum se ițește acolo, pe micuțul ei delușor?...

— O, da, zisese April când casa apăruse printre trunchiurile zvelte ale stejarilor tineri și le ieșise încetșor înainte, mică și de lemn, înălțată pe fundația goală de beton, cu fereastra centrală îndreptată spre ei, ca o oglindă uriașă, neagră. Da, cred că e destul de... drăguță, nu crezi, dragă? Are, evident, fereastra asta panoramică; bănuiesc că nu-i scăpare de la așa ceva.

— Probabil că nu, spusese Frank. Nu cred, totuși, că o fereastră o să ne distrugă neapărat personalitățile.

— O, asta e *nemaipomenit*, exclamase gălăgios doamna Givings, iar râsetele ei îi învăluiseră într-un acoperământ călduț de lingușeală, pe când o apucaseră pe alee și coborâseră să arunce o privire. Se agitase în jurul lor, atentă și protectoare, în vreme ce ei se preumblau pe dușumelele goale, șoptindu-și unul altuia impresiile. Locul avea într-adevăr potențial. Sofaua lor putea fi pusă acolo și masa cea mare dincolo; peretele gros de cărți avea să înlăture blestemul ferestrei panoramice; un aranjament bine gândit și aerisit al mobilierului urma să combată aspectul exagerat de cuminte și de suburban al celor două camere prea simetrice. Pe de altă parte, chiar simetria

locului era, incontestabil, atrăgătoare — faptul că toate colțurile făceau unghiuri drepte, că fiecare scândură a dușumelei stătea întinsă și cum trebuie, că ușile erau încastrate perfect și se închideau fără să scârțâie, cu mici făcănituri eficiente. Bucurându-se de lumina ce cădea îmbelșugată și de felul în care se simțeau în palmă clanțele ușilor, își puteau închipui că sunt la ei acasă. Inspectând baia fără cusur, putură simți plăcerea de a se bălăci în cada de dimensiuni generoase; își imaginau și copiii alergând în picioarele goale pe holul acela fără mușgai, așchii, gândaci și mizerie. Chiar avea potențial. Dezordinea crescândă din viețile lor ar mai fi putut fi rezolvată și făcută să încapă în camerele astea, printre copacii aștia; ce dacă ar fi durat? Cine ar fi putut să fie înspăimântat într-o casă așa de mare și luminoasă, așa de curată și liniștită ca asta?

Acum, când casa se zărea prin întuneric, cu salba ei voioasă de lumini la bucătărie și la șopronul mașinii, își încordară umerii și-și încleștară fălcile într-o atitudine de rezistență dură. April o porni prima, clătinându-se orbește prin bucătărie, oprindu-se să se sprijine de frigiderul cel mare, după care veni Frank, clipind din ochi în spatele ei. Apoi ea atinse un întrerupător pe perete și camera de zi fu inundată de o explozie de claritate. Păru scufundată în apă, la primul șoc luminos, cu toate cele plutind în derivă, și chiar și după ce lucrurile se așezară la locul lor, își păstră un aer nesigur. Sofaua era aici, la fel și masa cea mare, dar ar fi putut, la fel de bine, să fie una în locul celeilalte; era și peretele de cărți, luptând ascultător pentru supremație cu fereastra panoramică, dar ar fi putut să fie la fel de bine o bibliotecă. Celelalte piese de mobilier eliminaseră într-adevăr tenta aceea de cumințenie, dar nu izbutiseră s-o înlocuiască cu vreo altă cali-

tate. Scaune, măsuță de cafea, lampă cu picior și birou, stăteau cu toatele ca niște obiecte adunate la întâmplare, menite unei licitații. Un singur colț de încăpere vădea semne ale prezenței și activității unor oameni — covorul uzat, pernuțele cu adâncituri, scrumierele pline — acolo era alcovul pe care și-l clădiseră reticenți, cu mai puțin de șase luni în urmă: tărâmul televizorului („Și de ce nu? N-ar trebui s-o facem pentru copii? În plus, e cam prostesc să ne tot dăm snobi în privința televiziunii...“).

Doamna Lundquist, bona, adormise pe sofa, întoarsă cu spatele. Se ridică brusc și se puse pe picioare cu ochii mijiiți și încercând să zâmbească, cu dinții falși clănțănindu-i și cu mâinile umblându-i printre agrafele din părul alb, scăpat de sub legătură.

— Mămico? se auzi o voce cât se poate de trează dinspre camera copiilor din capătul coridorului. Era Jennifer, de șase ani. Mămico? A fost o piesă bună?

Frank o luă de două ori în direcția greșită când o duse pe doamna Lundquist acasă cu mașina (doamna Lundquist, ghemuită între portieră și bord, încercase să-și ascundă frica zâmbind fără țință în întuneric; credea că e beat) și, pe drumul de întoarcere, conduse cu o mână apăsată peste gură. Făcea tot ce-i stătea în puteri să-și rederuleze cearta în minte, dar fără speranță. Nu-și dădea seama nici măcar ce-l înfuriase și-l întristase, nici dacă își căuta iertarea ori puterea de a ierta. Gâtul îi era încă aspru de la atâta țipat, iar mâna încă îi pulsa de la lovitul mașinii — partea asta și-o amintea destul de bine —, dar nu-și mai amintea, în afară de asta, decât felul rigid în care stătuse ea când o chemaseră la rampă, cu zâmbetul acela fals, vulnerabil, și asta-l făcu să se simtă invadat de remușcări. Dintre toate nopțile, tocmai acum să se ia la

hartă! Trebuie să țină volanul strâns cu ambele mâini, fiindcă luminile de pe șosea îi dansau în ochi, cețoase.

Casa era întunecată, și vederea ei în vreme ce se apropia, o formă lunguiață și lăptoasă în întunericul adânc al copacilor și cerului, îl făcu să se gândească la moarte. Străbătu cu pași moi și rezezi bucătăria și camera de zi, apoi pași pe coridor în vârful picioarelor, trecu de camera copiilor și intră în dormitor, unde închise cu grijă ușa după el.

— April, ascultă-mă, șopti. Dezbrăcându-și pardesiul, se apropie de patul aflat în întuneric și se așeză greoi pe margine, în poziția clasică a cuiva care se căiește. Ascultă-mă, te rog. N-o să te ating. Vreau doar să-ți spun că-mi... nu-i altceva de spus decât că-mi pare rău.

Avea să fie una din acelea rele de tot; genul care dura zile întregi. Dar erau acolo măcar, singuri și liniștiți în camera lor, în loc să răcnească pe autostradă; măcar chestia intrase în faza a doua, continuarea lungă și fără cuvinte care până acum, întotdeauna, oricât de implauzibil ar fi părut, dusesse la reconciliere. Acum n-avea să mai fugă de el, și nici nu mai era vreo șansă ca pe el să-l apuce din nou pandaliile; erau amândoi mult prea obosiți. La începuturile căsniciei lor, perioadele acestea de amortire păruseră mai rele chiar decât gălăgia umilitoare care le declanșa: de fiecare dată se gândea „Nu mai poate fi nicio ieșire demnă de data asta“. Dar se găsisse întotdeauna o cale, demnă sau nu, descoperită prin procedeul simplu al cererii iertare și apoi al așteptării, încercând pe parcurs să nu se gândească la asta prea mult. Atitudinea asta îi devenise între timp la fel de familiară ca o haină veche, uzată, confortabilă. Putea s-o poarte cu o anume ușurătate voluptuoasă, fiindcă îi permitea o suspendare completă a voinței și a mândriei.

— Nu știi ce s-a întâmplat acolo, spuse, dar orice-o fi fost, crede-mă, eu... April?

Mâna lui întinsă descoperi apoi că patul era gol. Silueta alungită cu care vorbise era o îngrămădeală de cuverturi răsucite și o pernă; făcuse patul vraște.

— April?

Alergă înspăimântat spre baia goală și străbătu holul.

— Te rog să pleci de-aici, spuse vocea ei. Era înfășurată într-o pătură pe sofaua din camera de zi, unde se întinsese mai devreme și doamna Lundquist.

— Ascultă-mă un minut. Nu pun mâna pe tine. Vreau doar să-ți spun că-mi pare rău.

— Minunat. Acuma vrei, te rog, să mă lași în pace?